

Strategický plán rozvoje obce Chržín **na léta 2011-2020**

(vypracovala Ing. Helena Malečková, schváleno zastupitelstvem obce dne 5.1.2011)

ÚVOD

Strategie rozvoje obce je základním nástrojem řízení obce. Na základě poznání situace v obci a představ občanů, podnikatelů, zájmových organizací a další subjektů v obci formuluje vizi a rozvojové cíle obce spolu s aktivitami vedoucími k jejich naplnění.

V oblasti plánování obec Chržín v minulosti zpracovala Strategii rozvoje do roku 2010, územní plán nebyl v této strategii zmiňován. Koncem roku 2010 bylo zvoleno nové zastupitelstvo obce a počátkem roku 2011 byla vypracována tato Strategie rozvoje obce, v níž je mmj. územní plán zahrnut. V souvislosti se započatím přípravy územního plánu bylo rozhodnuto o zpracování obecní rozvojové strategie, která by mimo jiné rozvinula mikroregionální strategii a vytvořila východiska pro zamýšlený nový územní plán. Strategie je zpracovávána na období let 2011-2020.

Strategie je členěna na dvě základní složky: analytickou část a návrhovou část. Vstupem do analytické části je socioekonomická charakteristika obce, kde jsou nastíněny a okomentovány hlavní trendy v jednotlivých tematických oblastech.

Návrhová část vychází zejména z poznatků šetření mezi občany, které provazuje s výstupy z provedených analýz. Takto vzniklý rámec byl zpřesňován a dále rozvíjen na veřejných projednáních s občany, průběžnými připomínkami občanů a konzultacemi s vedením obce.

Strategie byla zpracována v úzké součinnosti s občany a zastupitelstvem obce Chržín.

Občané měli možnost se vyjádřit k problémům obce a komentovat navrženou podobu strategie.

ANALYTICKÁ ČÁST

SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Územní vztahy

Obec Chržín náleží dle administrativního členění do Středočeského kraje, do správního obvodu obce s rozšířenou působností Slaný.

Chržín také patří mezi 79 obcí, jež společně tvoří MAS (Místní Akční Skupina) MAS Přemyslovci. K 31. 12. 2010 měla obec 248 trvale hlášených obyvatel. Obec má tři části a to Chržín, Budihostice a Dolní Kamenici.

Ze základních správních úřadů se matrika a stavební úřad nachází ve Velvarech; katastrální úřad a ostatní úřady ve Slaném.

Obec Chržín se rozkládá asi dvacet tři kilometrů severovýchodně od Kladna a sedmnáct kilometrů severovýchodně od města Slaný. Obcí prochází státní silnice III. třídy. Hromadná autobusová doprava je zajištěna společnostmi LAMER a ČSAD Slaný, které obsluhují dvě autobusové zastávky v obci Chržín a jednu v osadě Budihostice. Nicméně do Budihostic autobus zajíždí pouze ráno, aby dopravil školní děti do Velvar. Do osady Dolní Kamenice autobus nejedí vůbec. Nejbližší vlaková zastávka je ve Velvarech, odkud je dobré spojení na Kralupy, Prahu atd.

Obyvatelstvo a bydlení

Vývoj počtu obyvatel obce Chržín je od roku 1869, kdy proběhlo první moderní Sčítání lidu, domů a bytů, do současnosti víceméně stabilní. Nejvíce obyvatel měla obec na přelomu 19. – 20. století, od té doby počet obyvatel mírně klesal. I přesto, že se demografické chování populace po roce 1989 výrazně změnilo, v Chržíně kolísá počet obyvatel jen mírně.

Zástavba v obci je tvořena – jak je u venkovských obcí běžné – téměř výhradně rodinnými domy (vesměs v soukromém vlastnictví), bytové domy jsou zde dva – oba v Budihosticích. Vysoký podíl – přibližně 30 % – tvoří domy trvale neobydlené, z nichž většina slouží k rekreaci.

Zájem o výstavbu nových rodinných domů byl zaznamenán, avšak obec nenabízí pozemky pro výstavbu. V posledních letech přesto vyrostlo několik nových domů, zejména na Chržíně, dále byly opraveny starší domky a v osadě Dolní Kamenice se bude brzy stavět šest rodinných domků (firma JUNG.CZ).

Obec je plynofikována a je napojena na vodovod. Obě tyto sítě v současné době kapacitně postačují. Obec nemá splaškovou kanalizaci a odpadní voda není čištěna.

Školství, zdravotnictví, sociální a další služby

Mateřská i základní škola se nacházejí ve Velvarech, kde sídlí rovněž dětský lékař, lékař pro dospělé a zubní lékař. Pro specializovanou péči je nutná dojíždka do Slaného, na Kladno, případně do Prahy.

V obci se nenachází žádné klasické zařízení sociální péče.

V obci - přesněji - v osadě Budihostice se nachází obchod s potravinami, resp. se smíšeným zbožím, v obci Chržín pak pohostinství (hospoda „Pod Kaštanem“). Nejbližší pošta je ve Velvarech.

Zájmová činnost

Kulturní a společenský život v Chržíně se opětovně rozvíjí až v poslední době – byly obnoveny tzv. Staročeské máje; obyvatelé se scházejí při jarním a podzimním úklidu obce; jsou organizovány taneční zábavy, tzv. pálení čarodějnic; dětský den, maskarní plesy pro děti i dospělé apod.

Hospodářství a trh práce

V Chržíně je několik podnikatelů – např. umělecký kovář, autodopravce a několik osob samostatně výdělečně činných, v Budihosticích působí Zemědělská farma Bílek, která poskytuje několik pracovních míst místním občanům. V Dolní Kamenici měla donedávna sídlo stavební společnost JUNG.CZ, nyní je zde pouze administrativní část.

Většina obyvatel za prací vyjíždí do Velvar, Kralup, Slaného, Mělníka, Kladna, event. do Prahy.

Obcí Chržín vede turistická trasa; často je navštěvována v rámci turistické Dvořákovy stezky (v blízké Nelahozevsi se narodil významný český skladatel Antonín Dvořák). Několik kilometrů od Chržína se nachází zámek Veltrusy. Ve Veltrusích je rovněž kemp využívaný turisty. V obci samotné je kostel sv. Klimenta, který byl zbudován původně zřejmě v raně gotickém stylu, barokně přestavěný a upravený v letech 1691 a 1761. Roku 1781 byla přistavěna věž, 1879 kostel regotizován. Kostel je obklopen hřbitovem. Před kaplí se nachází chráněná lípa malolistá. Na hřbitově je také hrob Antonína Strnada, bývalého rektora Univerzity Karlovy a známého astronoma. Díky rozložení ve svahu, které skýtá z dálky viditelný malebný pohled na kostel a pod ním rozloženou ves, získal Chržín přezdívku český Betlém.

HOSPODAŘENÍ OBCE A REALIZOVANÉ ROZVOJOVÉ AKTIVITY

Rozpočtové hospodaření

Obec Chržín patří z hlediska rozpočtového hospodaření k uvážlivým hospodářům dlouhodobě usilujícím o vyrovnaný rozpočet. Ze stabilní úrovně rozpočtu pohybující se kolem 3 mil. Kč vybočují roky, kdy probíhaly větší investiční akce obce. Zde bylo třeba úvěrového financování, které však vzhledem k předchozím přebytkům relativně nízké a navíc se využila možnost výhodné půjčky od sousední obce Uhy.

Aktuální rozpočet na rok 2011 je tvořen příjmy ve výši 2 910 tis Kč a výdaji ve výši 4 501 tis. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji, tzv. financování, činí 1 591 Kč ve prospěch výdajů, tj. obec sníží svůj finanční majetek na úhradu deficitu z hospodaření běžného roku. Základ obecních příjmů je tvořen příjmy daňovými, tj. zjednodušeně podílem obce na celostátních daních.

Obec vybírá dva poplatky, a to poplatek ze psů a místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Plánovaná struktura výdajů obce Chržín na období 2011-2020

Pro rozvoj obce je vedle průběžného financování důležitý obecní majetek, který umožňuje jednak vlastní fungování samosprávy a umožňuje poměrně nízkou sazbou nájemného v místním pohostinství udržovat společenský život obce. Obec Chržín vlastní vedle budovy obecního úřadu ještě budovu pohostinství a bývalého obchodu.

Významným úkolem nového zastupitelstva je oprava budovy obecního úřadu, která je ve velmi špatném stavu, zejména její horní část, kde sídlila veřejná knihovna. Střecha potřebuje úplnou výměnu, do budovy zatéká a je vlhká. Zároveň spodní hydroizolace budovy nedokáže zabránit průsakům spodních vod a dochází k šíření plísní po celé budově.

Dále se počítá s opravou místních komunikací (Chržín; Budihostice) a jelikož se jedná mmj. o cestu ke hřbitovu, který je navštěvován i občany sousedních obcí, bude obec Chržín žádat o finanční příspěvek i obce Sazená a Uhy.

Významným investičním výdajem pak bude – za předpokladu obdržení dotace – výstavba kanalizace a čističky odpadních vod.

Drobnější investicí pak jsou dětská hřiště instalovaná ve všech třech osadách.

Zmíněné investiční výdaje obce se kladně promítnou do růstu velikosti majetku.

Realizace rozvojových aktivit se řídí jednoduchou logikou. Drobné investiční akce a neinvestiční rozvojové akce (projekty) obvykle také nižšího finančního objemu jsou hrazeny přímo z rozpočtu obce. Vzhledem k administrativě se nevyplatí žádat o dotační podporu.

Velké infrastrukturní investice typu kanalizace a čistírny odpadních vod jsou bez dotačních prostředků z rozpočtů vyšších úrovní veřejné správy nerealizovatelné, protože by znamenaly zadlužení na dlouhou dobu a z hlediska fungování obce neúnosné splátky. Oprava obecního úřadu je natolik nutná (knihovna, volební místnost), že i v případě neobdržení dotace, o kterou budeme v rámci MAS žádat, se investice uskuteční.

NÁZORY OBYVATEL NA ROZVOJ OBCE

V prosinci 2010 zastupitelstvo obce svolalo Veřejnou schůzi s obyvateli Chržína, Budihostic a Dolní Kamenice, jejímž účelem bylo zjistit názory občanů na různé zamýšlené investice v obci. Bylo zjištěno, že většina obyvatel si přeje opravu obecního úřadu podpořená již dříve peticí občanů, kde by byla důstojná veřejná knihovna s možností bezplatného internetu a možností setkávání různých zájmových skupin.

Dalším zmiňovaným přáním je oprava komunikací a příjezdových cest, vybudování kanalizace, udržování autobusových zastávek a údržba zeleně v obci.

Jako negativní je uváděno nedostatečné autobusové spojení a chybějící obchod se základními potravinami v obci Chržín.

NÁVRHOVÁ ČÁST

SMĚŘOVÁNÍ ROZVOJE

Obec jako základní územní samosprávné společenství občanů je společenským organismem, jehož fungování je výsledkem množství faktorů. Od pozitivního vnímání svého bydliště se odvíjí ochota občanů pečovat nejen o svůj dům, ale i o širší okolí, zapojovat se do společenských aktivit a spolupracovat v tomto úsilí s ostatními.

Hlavní strategické směry rozvoje obce Chržín jsou:

Zlepšení vzhledu obce (s tím související oprava místní komunikace, údržba zeleně)

Zajištění opravy obecního úřadu (fungování veřejné knihovny, veřejného internetu)

Zajištění dotace pro získání prostředků na výstavbu kanalizace a ČOV

Zajištění územního plánu obce

ROZVOJOVÁ OPATŘENÍ

Při určitém zjednodušení můžeme rozlišit tři základní oblasti rozvojových aktivit obce:

Zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání

Vytváření prostředí pro rozvoj občanských aktivit v obci

Vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických aktivit v obci .

Tyto tři oblasti se promítají v níže uvedených čtyřech tematických oblastech, v nichž jsou konkretizována vhodná rozvojová opatření k rozvoji obce Chržín. Na tomto místě je třeba zdůraznit roli občanů; cílem není to, aby obec naplnila všechny rozvojové představy občanů, ale aby vytvořila takové prostředí a podmínky, v nichž budou občané schopni svoje představy postupně realizovat.

A. Život v obci

Podpora občanských aktivit

Finanční podpora činností spolků (požárníci, mládež, ženy)

Vytvoření pravidel pro přidělování finanční podpory neziskovým organizacím v obci (základní podmínkou pro finanční podporu jednotlivým občanským iniciativám a spolkům je jejich statut v podobě určité právní formy).

Pravidelné hodnocení činnosti spolků z hlediska jejich přínosu pro život v obci.

Průběžná diskuze nad otázkami směřování činnosti spolků, zaměření jejich akcí, zapojení občanů do spolkové činnosti.

Vybudování víceúčelové místnosti (obecní úřad) pro setkávání občanů v rámci spolků i pro

neformální setkávání.

Zapojování co nejvíce občanů do aktivit v obci

Pravidelné roční veřejné zhodnocení rozvoje obce v uplynulém období a náměty k plánu na další období.

Vytvoření způsobu zapojení občanů do péče o prostředí obce – pořádek, stav veřejných prostranství, péče o veřejnou zeleň, zkrášlení obce uměleckými a řemeslnými předměty – nejlépe vytvořenými místními občany.

Pořádání sportovních akcí otevřených veřejnosti.

Zlepšování dopravní dostupnosti a obslužnosti

Udržování autobusových zastávek v obci

Ladění zapojení obce do dopravní obslužnosti - s předstihem a ve spolupráci s okolními obcemi vyjednávat o jízdních řádech, zohlednit potřeby pracujících i dostupnost služeb v okolních obcích.

Informační a komunikační servis

Zkvalitnění internetových stránek obce

Doplnění obsahu internetových stránek v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Doplnění aktuálních a podrobnějších informací o subjektech působících v obci.

Informační pomoc a zprostředkování pro podnikatele

Zpřístupnění relevantních informačních a metodických materiálů pro podnikatele.

Propagace obce

Vydávání materiálů propagujících život v obci a akce zde probíhající.

Aktivní přístup v předávání informací o akcích a atraktivitách v obci do dalších informačních portálů a systémů (webové stránky svazku, portály cestovního ruchu, vydávání tiskových zpráv, publikování v periodických apod.).

B. Infrastruktura

Technická infrastruktura

Vybudování splaškové kanalizace a čistírny odpadních vod.

Nastavení vhodného systému správy a údržby technické infrastruktury v obci.

Dopravní infrastruktura

Oprava místních komunikací.

Údržba místních komunikací.

C. Prostředí obce

Zkvalitnění veřejných prostranství a veřejné zeleně

Zlepšení vzhledu obce.

Vybavení obce veřejným mobiliářem (lavičky, odpadkové koše atd.).

Revitalizace centra obce, instalace dětských hřišť.

Modernizace veřejného osvětlení.

Zapojení občanů do péče o vzhled obce.

Úprava okolí vodních ploch v obci.

Údržba ovocných stromů na obecním pozemku.

Údržba obou hřbitovů.

Výsadba nové a údržba staré zeleně v obci.

Výsadba stromů a keřů ve vhodných lokalitách uvnitř i v okolí obce.

Iniciace rekonstrukcí zchátralých domů

– Jednání s jejich majiteli a přesvědčování k nápravě.

- Využití všech zákonných prostředků k jejich odstranění.
- Iniciování a podpora nového využití těchto domů.

Odpadové hospodářství

Zlepšování procesů sběru a likvidace odpadů.

Rozvoj fungování sběrného dvora.

Podpora využívání dispozic obce

Pořízení územního plánu

Podpora rozvoje obce v souladu s územním plánem.

Aktualizace územního plánu dle rozvojových potřeb obce.

D. Rozvojová spolupráce

Spolupráce s místními podnikateli

Podpora spolků ze strany podnikatelů

Iniciace diskuze o podpoře neziskových aktivit v obci ze strany podnikatelů.

Pořádání společných akcí podnikatelů a neziskových organizací.

Podpora podnikání ze strany obce

Získávání pravidelné zpětné vazby o potřebách podnikatelů.

Uplatnění místních podnikatelů při zajišťování chodu obce a při obecních rozvojových projektech.

Realizace společných aktivit obce a podnikatelů.

Spolupráce s ostatními obcemi, s MAS Přemyslovci

Realizace společných projektů více obcemi

Pravidelné schůzky zástupců a navázání užší spolupráce s okolními obcemi

Spolupráce v oblasti zajištění dostupnosti služeb, např. rozložení specializovaných služeb mezi jednotlivé obce.

Zapojení do MAS Přemyslovců a využívání možností získání dotací.

AKČNÍ PLÁN 2011-2020

Aktivity v roce 2011

- instalace dětských hřišť v Chržíně a v Budihosticích
- oprava komunikací v Chržíně a v Budihosticích
- oprava veřejného osvětlení Chržín
- začátek prací na územním plánu obce
- oprava obecního úřadu
- projekt na kanalizaci a ČOV

Úprava internetových stránek – aktualizace informací, spolupráce se spolky, podnikateli, apod.,

Využití veřejně prospěšných prací,

Vytvoření systému, jak aktivně zapojovat občany do rozvoje obce.

Aktivity v roce 2012

- výstavba sběrného dvora
- pokračování prací na územním plánu obce
- celková rekonstrukce veřejného osvětlení – Chržín, Budihostice
- v případě obdržení dotace – kanalizace a ČOV
- dovybavení knihovny, její propagace

PROCESY REALIZACE A AKTUALIZACE STRATEGIE

Realizace strategie (čili uskutečnění maxima uvedených rozvojových aktivit, a tím zlepšení socioekonomické situace obce a kvality života obyvatel) se opírá o součinnost všech aktérů rozvoje obce, jimiž jsou:

- Starosta a zastupitelstvo,
- Zaměstnanci obce a jejich organizací,
- Spolky, neziskové organizace,
- Podnikatelé,
- Občané.

Hlavní koordinační roli má v procesu naplňování strategie obecní zastupitelstvo, které disponuje s rozpočtem obce a schvaluje veškeré aktivity, jež obec hodlá realizovat. Přitom je nutná vzájemná komunikace obce s podnikateli, neziskovými organizacemi a občany, aby aktivity skutečně odpovídaly potřebám všech skupin aktérů rozvoje.

Dále je také důležité, aby byl pravidelně (v ročních intervalech) vyhodnocován pokrok, jehož bylo realizací strategie dosaženo. Níže jsou charakterizovány indikátory, pomocí nichž bude hodnocení probíhat. Některé z nich jsou dostupné z veřejných statistických zdrojů, jiné je potřeba zjistit vlastním šetřením. Indikátory byly zvoleny tak, aby jejich zjišťování nebylo příliš problematické. Kromě indikátorů bude hodnocena také struktura projektů, které byly za daný rok v obci realizovány.

Indikátory ročního hodnocení strategie

Meziroční změna počtu obyvatel v % (dílčí indikátory: rozdíl narozených a zemřelých, rozdíl přistěhovalých a vystěhovalých).

Počet akcí v obci určených veřejnosti.

Počet chátrajících domů.

Délka nových či opravených místních komunikací.

Počet vysázených stromů.